БЮЛЕТЕНЬ № 3(4) 2002р.

Протокол № 22 від 17.10.2002р.

Шановні читачі!

Сучасний етап розбудови державності в Україні надає реальну можливість для подальшого розвитку багатьох галузей народного господарства, науки і техніки, здійснити радикальні реформи і вжити заходів щодо соціально-економічних перетворень, відповідно до потреб суспільства, його економічного і соціального розвитку.

Реалізацію державної політики у сфері пожежної безпеки здійснює Державний департамент пожежної безпеки МВС України, який створено Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2002 р. № 500.

Сьогодні реорганізація структури Держпожбезпеки потребує нових підходів у вирішенні питань підготовки управлінських кадрів для органів та підрозділів пожежної охорони, які реалізують практичні заходи щодо забезпечення належного протипожежного захисту держави. Сучасність вимагає від керівників усіх ланок здатність по-новому вирішувати в межах своїх повноважень питання щодо науково-технічного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного, інформаційного, правового та інших видів забезпечення діяльності підпорядкованих їм підрозділів.

Тому, згідно розпорядження МВС України від 21.11.2001 р. № 494 щодо організації постійно діючих семінарів на базі вищих навчальних закладів МВС України в 2002-2003рр., 30 вересня 2002 року на базі Академії пожежної безпеки України відбулося засідання постійно діючого семінару "Управління у сфері протипожежного захисту", метою проведення якого було висвітлити проблемні питання підготовки керівного складу для Державної пожежної охорони МВС України й можливі шляхи до їх вирішення.

У роботі семінару взяли участь практичні працівники гарнізонів пожежної охорони, професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів пожежно-технічного профілю та інших ВУЗів, які проводять підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації особового складу державної пожежної охорони, підготовку на договірних засадах спеціалістів з пожежної безпеки для центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій.

За підсумками семінару його учасниками запропоновано методичні рекомендації, які представлені у даному випуску.

Вважаю, що опубліковані у Бюлетені матеріали семінару мають практичну значущість для вирішення проблемних питань щодо підготовки управлінських кадрів для органів внутрішніх справ України.

Ректор Академії пожежної безпеки України
генерал-майор внутрішньої служби
В.О. Росоха

ЩОДО ПІДСУМКІВ ЗАСІДАННЯ СЕМІНАРУ „УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ"

З метою поліпшення підготовки управлінських кадрів 30 вересня 2002 року на базі Академії пожежної безпеки України відбулося засідання постійно діючого семінару "Управління у сфері протипожежного захисту".

До порядку денного засідання було внесено ряд проблемних питань, які стоять перед вищими навчальними закладами і гарнізонами ДПО щодо стану підготовки управлінських кадрів для Державної пожежної охорони України.

З доповіддю щодо основних проблем, які винесено на обговорення, виступив ректор Академії пожежної безпеки України кандидат психологічних наук, доцент В.О. Росоха.

В обговоренні питань, а саме: пожежна охорона як орган регулювання безпеки громадян і об'єктів в системі загальнодержавних структур; організація управління в ДПО та його проблеми у сучасних умовах; структура Державної пожежної охорони України, її кадрове забезпечення та соціальний захист - взяли участь представники гарнізонів ДПО України, вищих навчальних закладів м. Харкова, які здійснюють підготовку управлінських кадрів, а також представники академії:

- Безносенко Б.С. – завідувач кафедрою психології Міжрегіональної академії управління персоналом;
- Гнатенко О.В. – начальник відділу ДПН ВПБ у Полтавській області;
- Грибенюк Г.С. – начальник кафедри управління та організації діяльності пожежної охорони Черкаського інституту пожежної безпеки ім..Героїв Чорнобиля МВС України;
- Єременко В.П. – старший викладач кафедри управління і організації державної пожежної охорони Академії пожежної безпеки України;
- Калиниченко О.Г. – заступник начальника ВПБ в Сумській області;
- Коссе А.Г. - доцент кафедри управління і організації державної пожежної охорони Академії пожежної безпеки України;
- Луговік О.Ф. – старший інспектор з особливих доручень ВПБ м.Севастополь;
- Мірошниченко П.В. – президент фірми управлінського консультування „Continental contact";
- Назаров О.О. – начальник навчально-методичного центру Академії пожежної безпеки України;
- Назарян М.М. – проректор з наукової роботи Харківського інституту управління;
- Нікітін В.В. – декан факультету перепідготовки Української академії державного управління;
- Олефір В.О. – професор кафедри прикладної психології Академії пожежної безпеки України;
- Поваляшко О.В. – заступник начальника УПБ АР Крим;
- Скочілов О.О. – начальник служби пожежної безпеки Військово-будівельного факультету Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури;
- Сорокін М.Я. – начальник кафедри пожежної профілактики військово-будівельного факультету Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури;
- Тесленко О.М. – начальник навчального центру УПБ в Харківській області;
- Труш О.О. – начальник кафедри управління і організації діяльності державної пожежної охорони Академії пожежної безпеки України;
- Тюков В.В. – викладач військово-будівельного факультету Харківського державного технічного університету будівництва та архітектури;
- Федюк І.Б. – начальник кафедри тактики військово-будівельного факультету Харківського державного технічного

університету будівництва та архітектури.

За підсумками обговорення проблемних питань прийнято відповідні методичні рекомендації.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
постійно діючого семінару "Управління у сфері протипожежного захисту"
на базі Академії пожежної безпеки України 30 вересня 2002 року

Учасники семінару "Управління у сфері протипожежного захисту" на базі Академії пожежної безпеки України констатують, що **сучасний етап розбудови системи державного управління в Україні, реформування структури Державної пожежної охорони висуває низку проблем, вирішення яких залежить від рівня наукових досліджень, розвитку нормативно-правової бази у галузі державного управління, структури та змісту процесу підготовки управлінських кадрів усіх рівнів.**

Це потребує:

- визначити ключові проблеми управління і організації діяльності пожежної охорони в умовах реформування системи забезпечення пожежної безпеки в державі, змін в структурі та функціях управління органами і підрозділами пожежної охорони;
- створити нову нормативно-правову базу, яка б відповідала сучасному процесу реформування системи протипожежного захисту держави;
- створити цілісну професійно спрямовану систему підготовки фахівців для усіх видів пожежної охорони, яка б відповідала вимогам сучасності та досвіду пожежно-технічної освіти;
- впровадити в освітню діяльність Академії пожежної безпеки України нові розробки щодо підготовки фахівців управління в сфері протипожежного захисту;
- наблизити теоретичну та практичну підготовку фахівців управління до сучасних соціально-економічних умов.

З метою вирішення комплексу питань, пов'язаних із впровадженням у навчальний процес вищих пожежно-технічних закладів та практичну діяльність підрозділів пожежної охорони сучасних напрацювань у сфері управління протипожежним захистом, учасники семінару вважають за необхідне:

1. З метою наближення підготовки майбутніх фахівців Державної пожежної охорони до особливостей сучасної практичної діяльності:

- вищим пожежно-технічним навчальним закладам - учасникам семінару надати до навчально-методичного центру Академії пожежної безпеки України пропозиції щодо змісту наскрізної програми практичної професійної підготовки фахівців за напрямом 0928 "Пожежна безпека", які мають бути відображені в освітньо-професійних програмах підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- доручити навчально-методичному центру Академії пожежної безпеки України при розробці освітньо-професійних та навчальних програм щодо підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів "спеціаліст" та "магістр" сумісно з кафедрою управління і організації діяльності пожежної охорони:
  - розробити проекти нових варіативних частин освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм щодо підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спрямуванням "Управління у сфері протипожежного захисту" з урахуванням введення напряму 0928 "Пожежна безпека";
  - до переліку навчальних дисциплін у проектах освітньо-професійних програм підготовки спеціалістів та магістрів у напрямі 0928 "Пожежна безпека" внести необхідні змістовні модулі, зміст яких відповідає сучасному етапу реформування Державної пожежної охорони;
  - при формуванні навчальних програм з дисциплін щодо підготовки магістрів за спрямуванням "Управління у сфері протипожежного захисту" приділити відповідну увагу не тільки соціально-психологічним аспектам роботи з персоналом, а й психолого-педагогічним засадам цієї роботи;
  - у програмі навчальної дисципліни "Психологія діяльності працівника пожежної охорони" щодо підготовки фахівців за спеціальністю 7.092801 "Пожежна безпека" врахувати необхідність вивчення проблем психології управління.

2. З урахуванням створення окремого напряму підготовки фахівців 0928 "Пожежна безпека" підтримати пропозиції керівництва вищих пожежно-технічних навчальних закладів МВС України щодо доцільності випуску фахівців, які отримали кваліфікацію бакалавра у вищезгаданому напрямі, та призначення їх на первинні посади начальника караулу та інспектора у підрозділах Державної пожежної охорони, що дозволяє скоротити терміни та витрати на підготовку кадрів.

3. Увійти з пропозиціями до Державного департаменту пожежної безпеки МВС України:

- щодо створення в магістратурі Академії пожежної безпеки України на базі групи підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" за спрямуванням "Управління у сфері протипожежного захисту" дві окремі групи навчання та підготовки:
  - групу з підготовки керівного складу місцевих органів державної пожежної охорони;
  - групу з підготовки керівного складу регіональних органів державної пожежної охорони.
- про механізм залучення науково-педагогічних працівників вищих пожежно-технічних навчальних закладів до розробки нормативно-правової бази в галузі протипожежного захисту з виділенням фінансування для виконання робіт та впровадження їх результатів;
- щодо визначення механізму взаємодії відділів УкрНДІПБ МВС України з вищими пожежно-технічними навчальними закладами при розробці складових нормативно-правової бази в галузі протипожежного захисту;
- щодо створення на базі кафедри управління і організації діяльності пожежної охорони Академії пожежної безпеки України на громадських засадах науково-методичного центру організаційно-управлінських проблем діяльності пожежної охорони;
- щодо проведення семінару-наради з випускниками академії, які у 2001-2002 р. отримали кваліфікацію магістра за спрямуванням "Управління у сфері протипожежного захисту", з метою обміну досвідом та удосконалення їхньої підготовки.

4. З метою підвищення статусу слухачів та випускників Академії пожежної безпеки України, що навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спрямуванням "Управління у сфері протипожежного захисту", звернути увагу комплектуючих органів на необхідність якісного відбору кандидатів на навчання та подальшого розподілу і використання фахівців управління у сфері протипожежного захисту згідно з наказом МВС України від 18.07.2002 р. №706.

5. З метою реалізації вимог Закону України “Про пожежну безпеку” (ст.ст. 2,8), наказу МВС України від 17.11.1995 р. №528 увійти з пропозицією до Державного департаменту пожежної безпеки МВС України щодо вирішення питання з керівництвом Української академії державного управління при Президентові України по введенню до програм підготовки фахівців у сфері державного управління питань, які висвітлюють основні вимоги законодавства, нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

6. Доручити навчально-методичному центру Академії пожежної безпеки України узагальнити матеріали семінару, погодити методичні рекомендації з його учасниками та опублікувати їх в Бюлетені НМЦ академії для подальшого використання у навчальному процесі та практичній діяльності.

З ДОСВІДУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДБОРУ ТА ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Г.Д.Середа, І.Б.Ковальова
(Академія пожежної безпеки України)

Як показує досвід підготовки майбутнього фахівця Державної пожежної охорони його професійна діяльність відрізняється комплексом психологічних особливостей та висуває високі вимоги до особистості, які поєднують вимоги як до спеціаліста в області безпеки в технологічних областях, так і в роботі з людьми. Особливі вимоги пред’являються здібностям до ефективних дій в екстремальних ситуаціях. В різноманітних екстремальних ситуаціях найбільш ефективні і адекватні поведінка і діяльність людей, яким властиві такі психологічні характеристики (за А.Г. Маклаковим):

- нервово-психічна стійкість, рівень розвитку якої обумовлює толерантність до стресу;
- самооцінка особистості, яка є ядром саморегуляції і визначає ступінь адекватності сприйняття умов діяльності і своїх можливостей;
- особистісна референтність: відчуття соціальної підтримки, яка визначає почуття особистісної значимості для оточуючих;
- особливості побудови контакту з оточуючими, які характеризують рівень конфліктності особистості;
- досвід соціального спілкування, який виявляє потребу в спілкування та можливість побудови контактів з оточуючими на основі наявного досвіду;
- моральна нормативність особистості, яка характеризує ступінь орієнтації на норми та правила поведінки, які існують у суспільстві.

При виконанні цієї діяльності формується певний тип співробітника з властивими професійними якостями, вміннями та навичками.

Психологічна підготовка розпочинається вже в період курсу молодого бійця під час табірних зборів. Саме в цей період інтенсивно проходять процеси адаптації молодих людей до абсолютно нової для них ситуації, для них досить екстремальної. За нашими спостереженнями в цей період нова інформація та навички засвоюються найбільш стійко.

Особливо значному впливу фактора екстремальності підвладна комунікативна сфера. Це не дивно, оскільки комунікативна сфера, процеси міжособистісного спілкування - одні з найбільш гнучких психологічних феноменів; так, в умовах групової ізоляції спостерігається відомий парадокс: примусовий характер спілкування, обмеженість соціальних контактів і, разом з тим, надмірно тісне спілкування з обмеженим колом осіб. В цих ситуаціях відмічено зниження комунікативності, що є своєрідним засобом захисту особистості від можливих сутичок з іншими членами групи, формою пристосувальної реакції людини на труднощі у спілкуванні. Невизначена, напружена ситуація викликає переструктурування комунікативного процесу, позначається на зміні динаміки, стратегії та тактиці спілкування.

Відбір кандидатів на посади молодшого начальницького складу з курсантів 1 курсу у період курсу молодого бійця можна визначити як одну з форм роботи підбору на керівні посади, але результатом її є також психологічна підготовка. Результатом цієї підготовки повинно бути набуття необхідних знань та навичок. Ця робота проводилась у чотири етапи.

Метою першого етапу було виявлення індивідуально-психологічних особливостей курсантів. На цьому етапі проведено аналіз результатів “Зондуючої анкети” абітурієнта та деяких інших методик, які надають першу уяву про курсанта: його біографічні дані, захоплення, загальний рівень суспільної інформованості. При підборі методик в подальшій роботі ми спиралися, по-перше, на те, що вони повинні давати уяву про такі особистісні особливості людини, які проявлялись би в процесі спілкування, тобто в особливостях комунікативної та емоціональної сфер, інтелектуальних здібностей та вольових якостей.

За результатами цієї роботи були одержані первинні дані, які надали можливість виділити та в подальшому тримати в полі зору найбільш здібних до організаторської діяльності курсантів.

На другому етапі створюються активні ситуації, в ході яких уточнюються дані про організаторські та комунікативні здібності учасників. Проводяться інтенсивні заняття з курсантськими групами з використанням тренінгових технологій. Наприкінці кожного заняття проводилась рефлексія, коли кожний учасник міг оцінити свій потенціал та здібності один одного. По завершенні другого етапу проведено анкетування, де респонденти визначали тих, хто, з їх точки зору, міг би ефективно виконувати обов’язки молодших командирів. Можна відмітити, що дані анкетування в основному співпали з даними психологічної діагностики та спостережень керівників курсу.

Результатом другого етапу є відбір курсантів, які показали кращі результати цих іспитів.

Метою третього етапу було відпрацювання елементів ділового спілкування та виявлення психологічної сумісності курсантів для формування груп на четвертому етапі. Проведені інтенсивні заняття за групами: психотехнічні, рольові, командні ігри, в ході яких мінявся склад команд. На заняттях давались несподівані для курсантів завдання, де вони мали проявити винахідливість, швидку реакцію, а також індивідуальні особливості реакцій в міжособистісних стосунках. За допомогою оригінальної процедури взаємооцінок, в кінці заняття проводилась колективна експертиза якостей кожного учасника, важливих для молодшого командира.

За результатами третього етапу звужується коло найбільш здібних курсантів.

Четвертий етап – кінцевий відбір найбільш здібних курсантів, які в змозі забезпечити ефективне управління колективом в умовах спеціалізованих форм взаємодій, сприяти утворенню доброго психологічного клімату.

Органічний взаємозв’язок діяльності та спілкування характерний для ситуації спільної діяльності, проявляється в ряді особливостей ділового спілкування, які не тільки відрізняють його від різноманітних інших форм та видів спілкування, але й виділяють в специфічну, а в деякому відношенні, унікальну форму міжособистісного спілкування.

Поява ділового спілкування спостерігається, як правило, в ситуаціях спільного виконання якоїсь діяльності.

Саме тому на цьому етапі використовуються проблемні ігри щодо вивчення та тренування можливостей поведінки курсантів в заданій реальній чи наближеній до реальної ситуації. Вводиться стресовий компонент, який досягається за

рахунок дефіциту часу та психологічного нагнітання ситуації.

Наведемо приклад ситуації, яку нами було використано під час проведення 4-го етапу. За вирішення поставленої задачі потрібно було виконувати водночас ряд практичних дій, розподіляти обов'язки в групі, за необхідності допомагати один одному. Група курсантів прибула на місце навчання, де одержувала інструкцію: "Середина грудня, лісиста місцевість, через півгодини зовсім стемніє. База, де знаходиться лікар, знаходиться на відстані 80 км. За останнім метеопрогнозом в найближчу годину очікується сильний буран зі сніговими зарядами. Ви, група пожежних, яка після виконання спеціального завдання знайшла тяжко поранену людину з ознаками переохолодження. Ваша задача: розпалити багаття, зігріти пораненого, надати йому першу допомогу, зробити з підручних матеріалів укриття для себе і пораненого".

Підручний матеріал: хмиз у лісі, плащ-палатки (у кожного пожежного), дошки, перев'язувальний матеріал, джгути для зупинки крові, сірники, ковдра, лопата.

Дії курсантів за допомогою спеціального бланку оцінювали підготовлені експерти (офіцери), які звертали увагу на те, хто являвся лідером групи, уміння впливати на людей, спритність, винахідливість, самоволодіння, рішучість, вміння знайти своє місце в групі, відстояти свою точку зору чи піти на компроміс, поведінка при виконанні практичних дій та інш.

Нами збирається банк таких завдань та практичних ситуацій.

Одну із основних задач цієї роботи ми вбачаємо в тому, щоб розвивати вміння настроювати своє мислення, свій розум на вирішення конкретної ситуації (завжди різної), мобілізовувати особистісний адаптаційний потенціал, формувати емоційну саморегуляцію поведінки в екстремальних умовах.

З цією ж метою нами використовується і така форма групових занять як відеотренінг, яка дозволяє посилити обернений зв'язок, надати більше інформації для аналізу своїх дій.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Дернер Д. Логика неудачи: стратегическое мышление в сложных ситуациях. Пер. с нем. – М.: Смысл, 1997.*
2. Зиверт Х. Тестирование личности: Пер. с нем. – М.:1997.
3. Маклаков А.Г. Личностный адаптационный потенциал: его мобилизация и прогнозирование в экстремальных условиях /Психологический журнал, 2001, т. 22, №1, с. 16-24/.
4. Росоха В.О. Эмоциональность во взаимоотношениях преподавателя высшего учебного заведения с курсантами: Дис. канд. психол. наук. – Харьков, 1997.
5. Цуканова Е.В. Психологические трудности межличностного общения. Киев.1985.

РОЗРОБКА ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ „ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОЖЕЖНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА АПАРАТІВ"

О.П.Михайлюк, В.Г.Яценко
(Академія пожежної безпеки України)

На межі XX-XXI ст. в Україні швидкими темпами розвиваються телекомунікаційні та Інтернет-технології, вплив яких на всі сторони діяльності суспільства зростає. Дистанційне навчання (ДН) як педагогічна технологія, що базується на комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях та використовує кращі традиції та інноваційні засоби і форми навчання, стало швидкими темпами розвиватись в Україні.

Погляди на дистанційну освіту в Україні ще досить помітно різняться - від майже повного несприйняття до ейфорічних пропозицій глобального її впровадження. Тому, розробляючи проекти дистанційного навчання, необхідно органічно вбудовувати їх у чинну в Україні систему освіти, допомагаючи цій формі зайняти відповідну нішу згідно з вимогами сьогоднішніх і майбутніх реалій.

Основними складовими дистанційного навчання є(рис.1) **:**

- відкрите навчання;
- комп'ютерне навчання;
- комп'ютерна система комунікацій (Інтернет).

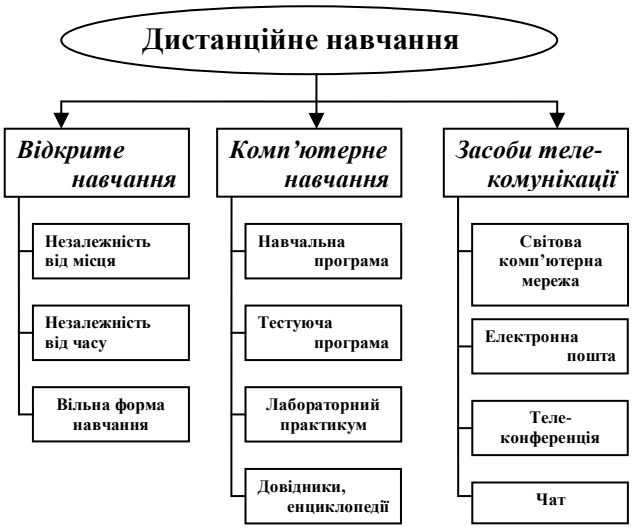

Рис 1. Складові дистанційного навчання

Система дистанційної освіти включає в себе як процес навчання, так і дистанційну педагогічну діяльність, тобто організацію дистанційних олімпіад, конференцій тощо.

Враховуючи те, що робочі програми дисциплін, що вивчаються в Академії, передбачають поряд з лекціями, лабораторними та практичними заняттями і самостійне вивчення матеріалу, нами була зроблена спроба створити дистанційний навчальний курс „Теоретичні основи пожежної профілактики технологічних процесів та апаратів", який є основним базовим розділом дисципліни „Пожежна профілактика технологічних процесів".

Даний курс дозволяє самостійно вивчити та закріпити теоретичні основи дисципліни, а також навчитись оцінювати пожежну небезпеку технологічних процесів та апаратів, розробляти заходи пожежної профілактики, визначати категорії приміщень і будівель за вибухопожежною та пожежною небезпекою.

Програмою курсу передбачено вивчення:

- основних закономірностей протікання типових технологічних процесів та відповідного їм технологічного обладнання;
- причин та умов утворення горючого середовища в нормально працюючих апаратах з розрахунковим визначенням пожежовибухонебезпечних концентрацій горючих речовин і матеріалів та профілактичних заходів проти його утворення;
- умов та причин утворення горючого середовища при пошкодженнях і аваріях технологічного обладнання з розрахунковим визначенням об'єму пожежовибухонебезпечних зон у виробничих приміщеннях;
- причин пошкодження технологічного обладнання та профілактичних заходів, направлених на попередження виникнення аварійних ситуацій;
- класифікації приміщень та будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою та методики визначення категорії приміщень та будівель за вибухопожежною і пожежною небезпекою;
- класифікації виробничих джерел запалювання, умов і причин їх виникнення та заходів профілактики;
- особливостей поширення пожежі на виробництві з метою розробки заходів щодо обмеження кількості горючих речовин і матеріалів та попередження розвитку пожежі.

На рис.2 зображено структурну схему дистанційного курсу „Пожежна профілактика технологічних процесів та апаратів".

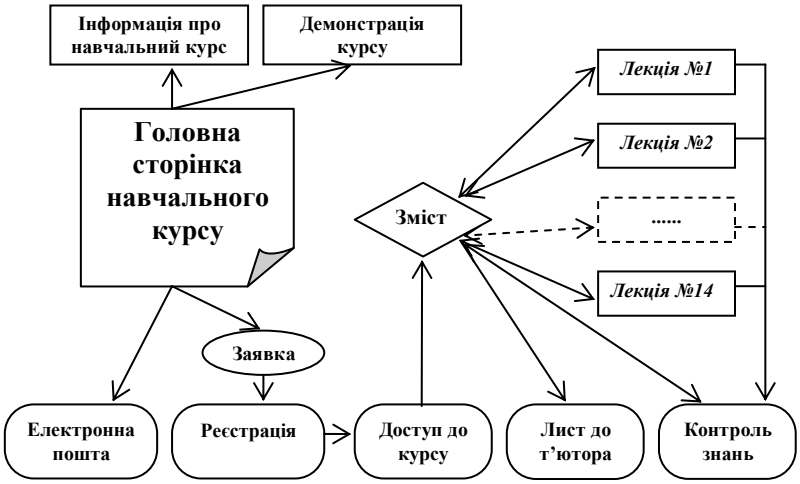

Рис.2. Структурна схема дистанційного курсу

Всі елементи даної схеми складають 4 модулі, що взаємопов'язані між собою:

1. Навігаційний модуль.
2. Інформаційний модуль.
3. Навчальний модуль.
4. Модуль комп'ютерних та Інтернет-послуг.

Навігаційний модуль містить головну сторінку курсу та зміст, що здійснюють навігацію між усіма його складовими, дозволяють перейти від одного елементу до іншого.

До інформаційного модуля відносяться інформація про навчальний курс та демонстрація курсу. Вони дозволяють отримати відомості про призначення, зміст курсу, його розробників, а також демонстраційні можливості.

Навчальний модуль являє собою навчальний матеріал у вигляді гіпертексту. Складається з 14 лекцій, що супроводжуються формулами, таблицями, схемами та рисунками.

До комп'ютерних та Інтернет-послуг відносяться електронна пошта, листування з т'ютором, реєстрація, доступ до курсу, контроль знань. За допомогою електронної пошти підтримується зв'язок з розробниками курсу, системним адміністратором, який відповідає за реалізацію дистанційного курсу на сервері Академії пожежної безпеки України та підтримання його в робочому стані, організовується спілкування між учнем та викладачем. Спілкування також може підтримуватись за допомогою поштового та телефонного зв'язку.

Пропонуються дві моделі застосування дистанційного курсу.

Перша модель поєднує як традиційну, так і дистанційну форми навчання. Лекції читаються звичайним способом. При цьому для кожної розглянутої теми пропонується вивчення матеріалу на Web-сторінках курсу. Передбачається, що курсанти, студенти можуть вивчити даний матеріал під час роботи в комп'ютерних класах відкритого доступу. Крім того, у рамках практичних занять курсанти, студенти одержують завдання на підбор матеріалу за заданою темою з інших інформаційних ресурсів Інтернет. Це дозволяє найти потрібну інформацію в короткий термін, використовувати не тільки навчальний матеріал, що є в Академії , а й інших вузів та країн.

Крім сервісу WWW, студентам пропонується використовувати й інші сервіси Мережі, такі, як електронна пошта. Електронна пошта використовується для спілкування з викладачем шляхом відправлення йому повідомлень про

завершення роботи над конкретним завданням. Викладач, одержавши таке повідомлення, може в будь-який час перевірити звіт на Web-сторінці студента, прокоментувати його, а також дати короткі вказівки.

По закінченні курсу студенти повинні здати передбачені навчальним планом залік і іспит. Для комп'ютерного тестування використовуються тестові завдання в канонічній формі: питання і кілька альтернативних варіантів відповідей. Дану систему в навчальному процесі доцільно використовувати для самоконтролю студентів, що навчаються, а підсумковий контроль здійснювати звичайним способом.

Інша модель базується на використанні мережі Інтернет. Інформація про зміст та програму навчання за дистанційним курсом розташовується на сайті серверу Академії. Бажаючий навчатися реєструється та сплачує вартість освітніх послуг за навчання. Після проходження формальних процедур з оформлення й оплати курсу, користувач одержує пароль для санкціонованого доступу до навчальної інформації. В процесі навчання він має право і можливість спілкуватися за допомогою електронної пошти з т'ютором, а також самостійно здійснювати контроль одержаних знань, використовуючи тестові завдання. Запропоновані тестові завдання можна використовувати як вхідний контроль на початку курсу.

Дані моделі дозволяють:

- використовувати курс для отримання як базової, так і додаткової освіти в сфері підготовки фахівця ПО;
- дати можливість працівникам ПО поповнювати свої знання;
- працівникам ПО, що мають вищу освіту, одержати додаткові знання, що пов'язані з їх діяльністю;
- надати можливість керівникам служб та установ постійно підтримувати свій професійний рівень;
- надати можливість більш глибоко засвоїти дисципліну слухачам, які навчаються на заочній формі навчання;
- отримати можливість спілкування з педагогами-професіоналами, консультування у фахівців високого рівня незалежно від їх територіального розташування.

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

04 червня 2002 р. м. Київ № 519

(витяги)

«Про затвердження Переліку документів, що утворюються в процесі діяльності органів внутрішніх справ, навчальних закладів, підприємств, установ, організацій системи МВС України, із зазначенням строків зберігання документів, та Переліку документів, що утворюються в процесі діяльності внутрішніх військ МВС України, із зазначенням строків зберігання документів»

№ статті	Вид документів	Строк зберігання документів				Примітка
		у головних управліннях, самостійних управліннях та відділах МВС, підрозділах, безпосередньо підпорядкованих МВС	в управліннях та відділах ГУМВС, УМВС, УМВСТ, науково-дослідних установах, навчальних закладах, редакціях газет, бюлетенів та інших методич. видань	у районних, міських, лінійних органах внутрішніх справ	у виробничих, господарських, медичних, будівельних, культурно-побутових підприємствах, установах та організаціях системи МВС	

6.2.Освіта

251.	Профілі навчальних закладів	Пост.	Доки не мине потреба

252.	Документи (проекти, доповіді, висновки) про розробку профілів навчальних закладів: а) за місцем розробки б) в інших організаціях	5р. 5р.	- 5р.	- 5р.	- 5р.	
253.	Листування про розробку профілів навчальних закладів	5р.	5р.	5р.	5р.	
254.	Паспорти навчальних закладів	Пост.	Доки не мине потреба			
255.	Документи про атестацію, ліцензування навчальних закладів (університетів, інститутів, тощо)	Пост.	Доки не мине потреба			
256.	Листування про набір слухачів (курсантів) до навчальних закладів, їх зарахування та розподіл випускників	3р.	3р.	-	-	
257.	Протоколи засідань приймальних комісій: а) про зарахування абітурієнтів до навчального закладу б) про допуск абітурієнтів до складання вступних іспитів в) на тих, що не прийняті до навчального закладу	- - -	5 р.* 1 р. 1 р.	- - -	- - -	* Після закінчення навчального закладу або вибуття з нього
258.	Звіти про проведення вступних іспитів у навчальні заклади: а) за місцем складання б) в інших організаціях	- 5 р.	10 р. -	- -	- -	
259.	Екзаменаційні листи: а) абітурієнтів, що пройшли за конкурсом б) абітурієнтів, що не пройшли за конкурсом	1 р.* 1 р.	1 р.* 1 р.	1 р.* 1 р.	1 р.* 1 р.	*Після закінчення навчального закладу або вибуття з нього
260.	Екзаменаційні білети	1 р.	1 р.	1 р.	1 р.	
261.	Учбові плани навчальних закладів, курсів: а) річні б) семестрові, четвертні	- -	Пост.* 3 р.	- -	- -	*За місцем складання, в інших організаціях доки не мине потреба
262.	Навчальні програми із загальноосвітніх і спеціальних дисциплін, програми вступних іспитів у навчальні заклади: а)за місцем затвердження б)в інших організаціях	Пост. 1 р.*	Доки не мине потреба 1 р.* 1 р.* 1 р.*			*Після заміни новими
263.	Протоколи засідань рад факультетів, кафедр, педагогічних, методичних, вчених рад, методичних нарад; документи до них (доповіді, довідки, методичні розробки)	-	Пост.*	-	-	*Протоколи засідань педагогічних рад про переведення студентів на наступний курс - 3 р.
264.	Плани роботи факультетів, кафедр, відділень вищих і середніх спеціальних навчальних закладів: а) річні б) семестрові	- -	5 р. 3 р.*	- -	- -	*У разі відсутності річних-5 р.

265.	Звіти факультетів, кафедр, відділень вищих та середніх спеціальних навчальних закладів про виконання навчальних планів: а) річні б) піврічні в) семестрові	- - -	Пост. 5 р. 3 р.*	- . -	- - -	*У разі відсутності річних - 5р.
266.	Листування про навчання слухачів із зарубіжних країн	10 р.	5 р.	-	-	
267.	Документи (протоколи, контракти, погодження) з питань прийняття на навчання слухачів із зарубіжних країн	10 р. ЕПК	10р.ЕПК	-	-	
268.	Звіти, відомості про підготовку зарубіжних кадрів: а) за місцем складання б) надіслані до відома	Пост 5р. ЕПК - - Доки не мине потреба				
269.	Документи (доповіді, записки, довідки, зведення) про підготовку кадрів нових професій, підвищення їх кваліфікації та перекваліфікацію	Пост.	10 р. ЕПК	-	-	
270.	Плани підготовки та перепідготовки кадрів: а) за місцем складання б) надіслані до відома	5р. 5р. - - Доки не мине потреба				
271.	Документи (доповідні і пояснювальні записки, довідки, листування) про виключення, поновлення, переведення слухачів із навчальних закладів	10р.	10р.	10р	10р.	
272.	Плани набору та випуску слухачів (курсантів): а) за місцем складання б) надіслані до відома	15р. Пост. - - Доки не мине потреба				
273.	Плани, графіки, розклади навчальних занять та іспитів	-	5р.	-	-	
274.	Документи (доповідні записки, проекти, висновки, довідки) про розробку методів викладання спеціальних дисциплін: а) за місцем складання б) за місцем використання	10 р.ЕПК 10 р.ЕПК - - Доки не мине потреба				
275.	Документи (довідки, проекти, висновки доповідні записки) про стан навчально-виховної і методичної роботи та заходи щодо її вдосконалення	10р. ЕПК	10 р.ЕПК	-	-	
276.	Документи (довідки, огляди та ін.)що-: до узагальнення навчально-методичної роботи	5р.	5р.			

277.	Плани розподілу учбового навантаження	-	5р.	-	-	
278.	Книги, журнали обліку годин роботи викладачів	-	1р.			
279.	Листування з питань організації навчального процесу	5р. ЕПК	3р.	-	-	
280.	Тексти лекцій професорсько-викладацького складу	-	5р.	-	-	
281.	Індивідуальні плани та звіти роботи викладачів	-	5р.	-	-	
282.	Документи (заяви, плани, програми, списки, листування, графіки) про проведення практики, стажування курсантів, слухачів	-	1р.	-	-	
283.	Листування про розподіл учбових програм, підручників, посібників та методичної літератури	5р.	5р.	-	-	
284.	Листування із заочниками з навчально-методичних питань	-	3р.	-	-	
285.	Листування про організацію та проведення заочного навчання	-	5р.	-	-	
286.	Документи (акти, доповідні записки, листування) про заснування та обладнання навчальних лабораторій, кабінетів, майстерень	-	3р.	-	-	
287.	Звіти факультетів про проведення іспитів: а) річні б) семестрові	- -	Пост. 3р.*	- -	- -	*За відсутністю річних-постійно
288.	Звіти про роботу спеціалізованих рад захисту дисертацій і надання вчених ступенів: а) за місцем складання б) надіслані до відома	- 5р.	Пост. -	- -	- -	
289.	Зведені відомості про результати виконання учбових планів слухачами (курсантами) за весь період навчання	-	3р.	-	-	
290.	Плани розподілу слухачів (курсантів), які закінчують навчальний заклад	5р.	10р.	-	-	
291.	Протоколи засідань комісій з розподілу слухачів (курсантів)	-	10р.	-	-	
292.	Звіти державних екзаменаційних комісій: а) за місцем складання б) надіслані до відома	- 5р.	Пост. -	- -	- -	

293.	Курсові роботи слухачів (курсантів)	-	3 р.*	-	-	*Після закінчення навчального закладу
294.	Екзаменаційні білети	-	1р.	-	-	
295.	Залікові та екзаменаційні відомості	-	5р.*	-	-	*Після закінчення навчального закладу
296.	Студентські та учнівські квитки, залікові книжки тих, хто закінчив навчальний заклад	-	5р.*	-	-	*Після закінчення навчального закладу
297.	Журнали обліку відвідувань занять слухачами (курсантами) та їх успішності	-	3р.	-	-	
298.	Журнали реєстрації консультацій	-	1р.	-	-	
299.	Сценарії спец кінофільмів та висновки про них	10р.	10р.	-	-	
300.	Документи (відгуки, зауваження, пропозиції та листування) з приводу випуску спец кінофільмів	3 р.	3 р.	-	-	
301.	Дипломні роботи, проекти, відгуки на них	-	5 р. ЕПК*	-	-	*Роботи, відзначені преміями на всеукраїнських і вузівських конкурсах-постійно. Відгуки відомих осіб-постійно
302.	Заявки на одержання значків, бланків свідоцтв, дипломів. Звіти про їх використання та листування з цих питань	3р.	3р.	-	-	
303.	Стенограми, конспекти лекцій викладачів	-	10р.*	-	-	*Ті, що містять оригінальні ідеї,методику, - постійно
304.	Протоколи засідань державних екзаменаційних комісій	-	75р.			
305.	Протоколи комісій по захисту дипломних проектів і дипломних робіт	-	Пост.	-	-	
306.	Звіти державних екзаменаційних комісій і комісій по захисту проектів і дипломних робіт	5р.	Пост.	-	-	
307.	Особові справи слухачів навчальних закладів (аспірантів, студентів)	-	75 р.-В	-	-	

308.	Особові справи абітурієнтів, які не вступили до навчального закладу	-	1р.*	-	-	*Після вилучення особистих документів. Незатребувані документи - 50р.
309.	Учбові картки слухачів (курсантів)	-	75,В*	-	-	*На архівне зберігання не передаються
310.	Журнали обліку осіб, які закінчили навчальний заклад	-	75р.	-	-	
311.	Книги реєстрації видачі дипломів, атестатів, свідоцтв, посвідчень про закінчення навчальних закладів, інститутів, факультетів і курсів підвищення кваліфікації: а) у навчальних закладах б) в інститутах, на факультетах і курсах підвищення кваліфікації, в організаціях, при яких діють курси	- 10р.	75р. 10р.	- -	- -	
312.	Протоколи засідань комісій з прийому в аспірантуру та екзаменаційних комісій	5р.*	-	-	-	*Після закінчення аспірантури або вибуття з неї
313.	Протоколи засідань комісій з прийому кандидатських Іспитів	50р.	-	-	-	
314.	Документи (звіти, доповіді, огляди, довідки) про роботу аспірантури	-	Пост.	-	-	
315.	Списки наукових напрямів і проблем для відбору тем дисертаційних робіт: а) за місцем складання б) в інших організаціях	- -	10р. Доки не мине потреба	-	-	
316.	Реферати, що подаються в аспірантуру при складанні вступних іспитів	3р.	-	-	-	
317.	Листування про затвердження наукових керівників, продовження строку перебування в аспірантурі	3р.	-	-	-	
318.	Індивідуальні програми складання кандидатських іспитів зі спеціальних дисциплін	1р.*	-	-	-	*Після складання іспитів
319.	Індивідуальні плани аспірантів	75р.-В*	-	-	-	* Зберігаються в особових справах аспірантів